

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruno temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročniki za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krode, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

K vstopu naših poslancev v deželni zbor.

Ponedeljek, 29. dan meseca decembra p. l. je vsekako znamenit dan v zgodovini štajarskih Slovencev. Znamenit je, prav gotovo, ali prihodnost bo šele pokazala, kam naj ga prištevamo — k dobrim ali slabim. — Koliko se je ugibalo pred tem dnevom, ali pojdejo, ali ne pojdejo — in šli so naši poslanci v deželno zbornico, iz katere jih je pregnala ne stvarna opozicija taktičnega političnega nasprotnika, temuč odurni šovinizem peščice zagrizenih kričarjev, katerim je v njihovi vsenemški nadutosti edini cilj, da pokažejo svojim „odrešenim“ bratom onstran črnorumenih kolov, da tudi v naši zeleni Štajarski veje pristni duh pragermanski. Kaj je njim mar, naj naše ljudstvo pogine, kakor pes na cesti, samo da si morejo pri tem rešiti svojo čast, čast „Herrenvolka“.

No, takim ljudem pač niso imponirali in še manj hoteli imponirati naši poslanci, ko so z ogorčenjem pokazali hrbet prostorom, v katerih so jim pod skrbnim varstvom slavne c. kr. vlade in do skrajnosti zlorabljenim plaščem imunitete nagromadili „ljubeznjivi“ nemški tovariši toliko svoje zveličavne rovtarske kulture, da je bil skrajni čas, da se z istopom iz take družbe varuje čast slovenskega imena. Imponirali so pač nekemu drugemu, ko so v ponedeljek, dne 26. aprila 1900 izdali izjavo: „Pri današnjem shodu slovenskih deželnih poslancev v Mariboru se je sklenilo enoglasno, da ne vstopijo v deželni zbor.“ Sledil je potem oklic na volilce, v katerem se je jasno povedalo, zakaj je nadaljna udeležba nemogoča, in ves štajarski slovenski narod se je strinjal s svojimi poslanci.

Natančno smo še enkrat pregledali oni oklic in reči moramo, da vzlic svoji triletni starosti še nikakor ni zastarel, ampak na žalost moramo priznati, da so se razmere v teh treh letih poslabšale: danes bi morali onemu oklicu dodati še marsikatero bridko resnico. To so izjavili naši poslanci sami tudi v svoji izjavi pri zopetnem vstopu v deželni zbor, in isti poslanec Walz, ki je svoj čas imenoval naš narod narod ubijalcev, jim je na njihovo izjavo zagotovil, da se tudi brez njih opravi, kajti tudi brez njih je spodnještajarski Slovenec „verpflegt und aufgehoben“.

In res, prav res je govoril resnico. Tako dobro so poskrbeli gospodje v Gradcu za nas, da boljše niso mogli. Deželne službe so si prihranili sami zase, deželne ustanove tudi, izobraževalne zavode tudi, to se pravi, privoščili so si jih še nekaj več, kakor so jih prej imeli. Naš poslanec dr. Dečko se bo že težko spominjal, kdaj je postavil predlog za ustanovitev meščanske šole, in taka šola se je ustanovila, seveda — nemška. Našemu učiteljskemu naraščaju bi bilo skrajno pogubonosno, ako bi se izobraževal v svojem materinem jeziku — nemški Mihel se zmisli, da so njegove nadobudne mladenke premalo brihtne — fiat lux — in zbrihtajo si lahko glavice v novo ustanovljenem ženskem učiteljsku. Naše okrajne večrazrednice nikakor ne zadostujejo — slavni deželni šolski svet nam kaj rad pomaga v sili — razbije jih v enorazrednice in nam

velikodušno ponudi v deželno oskrbo sprejete šulferajnovke Mein Liebochen was willst du noch mehr?! — V gospodarskem oziru se je poskrbelo za nas, da svojih dobrotnikov nikakor ne moremo dovolj prehvaliti. Seveda nas ne sme motiti, ako plačamo tretjino deželnih potrebščin, katere so seveda samo slučajno namenjene večinoma le onim onstran slovenske meje. In kaj zato, ako se enkrat izkažemo tako fine, pa plačamo par kronic davka, da se na naš račun pogosti nekoliko tisoč kalinov iz rajha, saj se nasprotno ravnotako zgodi z našimi brati, kadar nam pridejo v posete, n. pr. s Čehi v Celju! To nas ne ženira, kakor menda tudi Nemcev ne bo predlog našega poslanca Robiča o reformi deželnega in deželnozborskega volilnega reda. Preko takih „malenkosti“ se je prestopalo k dnevnemu redu in se bo še tudi najbrž.

Grof Clary je v svojem pozdravu v imenu visoke vlade pobožal naše poslance s prav sveto-pisemski mehko roko. Manjkalo je le še, da poreče: „Pojdite in zakoljite pitano tele, zakaj moj sin, ki je bil izgubljen, se je vrnil!“ Kaj ne da, gospod grof, ona ista slavna c. kr. vlada, ki si še vedno vkljub svoji očitni krivici pridevek pravičnosti, se je po vaših ustih globoko, globoko oddahnila, ko se je vrnil ne izgubljeni, temuč siloma in z njeno, ako ne direktno, pa indirektno pomočjo iztirani sin v svojo, s svojimi žulji vzdrževano domačijo. O kom drugem bi se reklo, da ga peče vest, ali visoka vlada že zdavnaj nima vesti, kadar se gre za krivice, ki jih je storila Slovincem ona sama, ali pa njeni ljubljenci. Oni ljubeznivi pozdrav je bila fraza, kakor smo jih od vlade navajeni, kakor berač mraza. Radovedni smo le, ali bo c. kr. namestnik tudi takrat kazal tako prijazno lice, ko bodo naši poslanci zahtevali, čujte, gospod c. kr. namestnik, najodločnejše zahtevali, da preneha dosedanje preziranje naših narodnih kulturnih in gospodarskih teženj, da se končno prizna našemu narodu, kar mu je bilo že zdavnaj zagotovljeno, ali vzlic temu do sedaj še vedno pritrgano.

Da, naši poslanci so šli v deželni zbor, ali slavna vlada in njeni srčki naj pomnijo, da odslej ne bodo imeli pred seboj krotkih jagnjet, pomnijo naj, da se bo bliskalo in grmelo, da prej ne bo miru, dokler ne bo zadnja naša zahteva uresničena. Igrajmo „va banque“! Vlada in Nemci hočejo boj, zakaj bi ga mi ne sprejeli? Zavest, da stoji ves narod za njimi, bo dala našim poslancem moč, da bodo vztrajali na svojem mestu tudi v najhujšem boju, sicer je pa to tudi njihova sveta dolžnost, saj jih je narod zato izbral, da vrše njegovo voljo, in narod hoče svoje pravice.

Ne bo dolgo, in pokazalo se bo, čegava bo zmaga.

Kaj je s slovenskim vseučiliščem?

Slovinci se pripravljamo na dosego odvažnih točk svojega političnega programa, kakor bajalovni kralj Matjaž na novo vojsko. Vsakih sto let se baje prebudi, se krepko zlekne ter seže po meč — pa zopet zaspi za stoletje.

Tudi Slovenci smo se tako spomnili pred lanskim slovenskega vseučilišča, tedaj po 50 letih, odkar se je ta misel prvič sprožila. Precej krepko smo se stresli — povod je bilo nečuvno izzivanje in napadanje Nemcev na našo visokošolsko mladino v Gradcu in na Dunaju — no, potem smo zopet mirno dremali, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.

Pohvalno moramo omeniti, da so se v tej zadevi baš štajarski Slovenci najbolj navdušeno zavzeli. Občina za občino, korporacija za korporacijo so sklepale prošnje za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Teh prošanj mora lep kup — ležati nekje pri naših drž. poslancih. In če bi tudi ne imeli bogve kakšnih nad do teh prošanj, vendar se jih moramo veseliti. One so najboljše spričevalo o politični zrelosti našega ljudstva. Dokaz so, da ima naš narod dovolj smisla za duševne potrebe, za občo prosveto. Ne verjamemo, da bi naši nemški sodeložani mogli kaj podobnega doseči pri svojih kmečkih občinah, vkljub hvalisani nemški „Gemeinbürgerschaft“.

Taka vzajemnost v našem ljudstvu, pa če bi bila le zgolj idealnega pomena, morala bi najti pri izobraženstvu več priznanja. A najbolj je obžalovati, da se je celo gibanje v tej zadevi omejilo skoraj le edino na štajarsko, kakor da bi le štajarski Slovenci pričakovali koristi od slovenskega vseučilišča.

Uspeh je bil očividni. „Železo se mora kovati, dokler je vroče“, a mi smo ga pustili ohladiti, zamudili smo najlepšo priliko narodnega oduševljenja.

Neugodno znamenje je bilo tudi to, da so se celo naša akademična društva, katerih se je vendar zadeva v prvi vrsti tikala, držala nekako ob strani celemu gibanju. In vendar bi bile odločne resolucije naših akademikov, živečih po raznih nemških univerzah, največjega pomena.

Da tozadevno gibanje ni prineslo do danes nobenega vidnega uspeha, kriva je precejšnja brezupljivost naših odločilnih moč pri vladi. Dunajska vlada je bila od nekdaj precej gluha na ono uho, ob kateri str. sedijo slovenski poslanci, zato pa bi morali le-ti dovolj glasno govoriti, da bi jih vlada že zaradi nadležnosti poslušala.

Da je res tako treba, pokazali so lani Italijani. Tudi njihovi visokošolski mladini se je namreč pripetila na univerzi v Innsbrucku krivica, daaj iz daleka ne takšna kakor poprej našim učiliščnikom, saj imajo Italijani na inšbruški univerzi vse duševne enakopravnosti: italijansko predavanje in polaganje izpitov v materinem jeziku itd.

No, Italijani so vse drugače zahrneli, ko so se njihovi sinovi na imenovanem vseučilišču zapostavili. Tržaški deželni odbor je takoj postavil posebno spomenico, a mestni svet je sklical seje ter sklenil ob burnem pritrdjevanju občinstva sledeče: „Mestni svet se pridružuje s popolnim soglasjem spomenici deželnega odbora, ki zahteva takojšnjo ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, potrjuje naravno pravo italijanskega ljudstva, uživati popolno izobrazbo v narodnem duhu, protestuje zoper še vedno ob-

stoječo zlorabo ustavnih pravic napram avstrijskim podanikom italijanske narodnosti, ter naroča županu, da takoj obvesti državni zbor o tem sklepu.

Take odločne besede niso ostale pri vladi brez odmeva, kar se sicer redno pripeti pri prošnjah in zahtevah Slovencev. Sam naučni minister je v državnem zboru o stvari obširno govoril ter obljubil, da je vlada pripravljena ali ustanoviti posebne italijanske fakultete na univerzi v Innsbrucku ali pa na drug način poskrbeti za študij italijanske mladine v maternem jeziku.

Res, da tudi Italijani še nimajo do danes vidnih uspehov, a zagotovilo imajo njihovi poslanci tako zanesljivo, da hodijo poslušno za vlado. Z avtonomijo Tirolske, se bo tudi vprašanje italijanskega vsenčilišča ugodno rešilo.

Lansko vprašanje italijanskega vsenčilišča je drugič zbudilo Slovence, kojih zahteve po vsenčilišču so mnogo starejše, nego italijanske. Lansko naše gibanje je bilo vse hvale vredno, ker se je preneslo v vse pokrajine in v vse sloje ter zavzelo posebno akademične kroge. Žal, da je zopet zaspalo ter je minilo, zopet celo leto, ne da bi se neprestano razvijalo.

Celjske in štajarske novice.

(Za „Dijaški dom“ v Celju) nabral je g. učitelj Ivan Klemenčič na Črničgri pri Ptuj ob odpoštnici gg. Leskovar in Laznik 22 K 84 vin. Srčna zahvala!

(Celjsko pevsko društvo) ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 15. januarja 1903 z običajnim dnevnim redom. Odbor vabi vse p. n. člane na polnoštevilno udeležbo.

(Brzjavni in telefonski promet v Celju leta 1902) V pretečenem letu bilo je pri tukajšnjem državnem brzjavnem uradu oddanih 15.218, došlo je 16.395, transitnih brzjavov je bilo 20.582 torej skupaj 52.195 brzjavov. V istem času je tukajšnja javna govorilnica interurbane telefonske zveze Dunaj-Trst 483 govorov posredovala in sicer: na in iz Dunaja 238, Gradca 157, Maribor 6, Ljubljana 41 in Trst 41.

(Telefon v Celju) V predzadnji številki lanskega leta je poročal naš list, da dobi Celje interurbano zvezo še-le kadar se napravi druga telefonska zveza Dunaj-Trst. To je bila pomota, ker se je že 1. januarja 1902 otvorila pri tukajšnjem brzjavnem uradu v poštnem poslopiju I. nadstropje javna govorilnica za interurbani promet. Tri minute trajajoči govor stane z Dunajem 2 K, z Gradcem 1 K 60 vin., z Mariborom 1 K, z Ljubljano 1 K in s Trstom 2 K. Kadar bo pa druga interurbana telefonska zveza Dunaj-Trst dogotovljena — do zdaj je samo do Gradca — dobi pa Celje mestno telefonsko omrežje.

(Barbarska surovost celjskih ponočnjakov) razbila je izložna okna pri fotografskem ateljeju „Apolon“. Pričakujemo, da policija dobi storilce in jih po zaslužnosti kaznuje. Take suroveže je treba ohladiti, ko brez vsakega povoda delajo drugemu škodo, samo, da svoji pijani napuhjenosti ustrezajo.

(Za brv pri Grenadirju čez Savinjo) do volil je okrajni zastop celjski v svoji zadnji skupščini dne 30. decembra 1902 prispevek 1000 K, stroški tega mostu bodo znašali do 8000 K. Upati je, da bode ta sklep okrajnega zastopa celjskega služil za dober izgle, da se bo še manjkajoča vsota kmalu spravila skupaj, da bode ta tako nujno potrebna brv, zopet služila prometu.

(Premeščen je) c. kr. davčni pristav gosp. Ferdinand Kocuvan iz Maribora v Gleisdorff blizu Gradca. Mariborski Slovenci bodo težko pogrešali vsestransko priljubljenega družabnika.

(Duhovniška vest) Č. g. Franc Moravec, mestni vikar v Ptuj, je dobil župnjo Sv. Lovrenca nad Mariborom.

(Iz štaj. deželnega zbora.) V našem listu od 2. t. m. se nahaja v dež zbora poročilo neke pomota. G. poslanec Žičkar ni v tej seji stavil nikakega predloga; pač pa je stavil gosp. Ivan Vošnjak sledeči predlog: „Dež. zbor naj sklene, da se na primernem kraju pol. okrajev Slov. Gradca ali Celje ustanovi kmetijska šola z eno-

letnim kurzom in slovenskim poučnim jezikom.“ To pomoto s tem drage volje popravimo.

(Teharski občinski tajnik) ne ve, da živimo, že od zadnjega četrta v letu 1903. On je bil v petek, t. j. 2. prosinca 1903 še vedno v minolem letu, s čimer je več teharskih kmetov spravil v veliko zadrego. Ko so namreč nekateri teharski močakarji prišli v petek po živinske potne liste, jim jih je tajnik napravil, vstavil pa je vanje letnico 1902. Teharjani so mirno prignali svojo živino v Št. Jur na sejem, kjer so jih orožniki prijeli, češ, da imajo ponarejene potne liste. Le težko se je posrečilo dobiti od živinozdravnika nove ogledne liste in dovoljenje, živino gnati na sejmišče. — Kdo bo povrnil možem škodo? — Sicer je dobro, da nas sedanji tajnik ne bo več dolgo osrečeval, — kajti naš župan iščejo novega tajnika, — seveda v nemški „Tagespošti“. Tajnika za slovensko občino iščejo po nemških listih. Gospod župan, prihodnjič iščite tajnika morda v „Berliner Tagblattu“ ali pa v „Kikerikiju“.

(Iz Žalca.) Dne 1. svedana 1903, priredi žalska požarna bramba plesni venček v Žalcu, na kar že sedaj slavno občinstvo opozorimo. Kakor se obnese vsaka veselica, katero priredi prostovoljno gasilno društvo žalsko, vsikdar povoljno, in je slavno občinstvo vsakekrat zadovoljno z zabavo, katera se istemu nudi, tako upamo, da bode tudi letošnji plesni venček žalske požarne brambe zadovoljil vsakogar, posebno pa še vrlo našo plesoželjno mladino.

(Bralno društvo na Dobrni) V nedeljo, dne 11. januarja t. l. po večernicah se vrši občni zbor „Bralnega društva“ v Šoli. Na dnevnem redu je poročilo odborovo o delovanju društva v preteklem letu; volitev dveh pregledovalcev računov; predrugačenje društvenih pravil; sprejemanje udov; govor potovalnega učitelja gosp. J. Beleta o vinogradništvu, trsoreji, kletarstvu itd. Med posameznimi točkami poje šmartinski pevski zbor. Vstopnina prosta tudi za neude. Odbor.

(Nesrečna smrt.) Iz Vranskega se nam poroča, da so našli v Ločici v neki mali vodi utopljeno Ivanka Lebeničnik. 17 let staro dekle je doma iz Zaplanine ter je nosila iz Vranskega špirit domov. Napila se je špirit in je najbrž hotela steklenice v katerih je manjkati špirit, popolniti z vodo in je pri tem padla v vodnjak. Tukaj je zopet žalosten vzgled pijanstva. Žrtva za žrtvo zahteva ta nesrečni alkohol. Kdaj bodo vendar ljudje spoznali te nesrečne posledice žgane pijače, ki povzročajo toliko zla med prebivalstvom.

(Norbert Zanier), znana narodna tvrdka v Št. Petru v Sav. dolini in v Št. Pavlu pri Preboldu je v zadnjem času izpremenila svoje ime v „Norbert Zanier & sin“. Za tvrdko podpisujeta gg. Norbert Zanier in zet Anton Zwenckel, do sedaj trgovec v Sevnici.

(Sevniški poštni pečat.) Gotovo se še naši čitatelji spominjajo, kako smo svoj čas opozarjali vse slovenske občine in okrajne zastope, da poskrbe povsod za dvojezične poštne pečate. Dosegli so se lepi uspehi, tako, da ni več mnogo krajev s samonemškimi pečati. Vsaj imajo celo nemške (?) Brežice dvojezični pečat. Le ponekod odlašajo naročiti dvojezičnih pečatov, češ, stari samonemški so še dobri. Med onimi, ki so dolgo odlašali, je tudi pošta v narodnem trgu Sevnica. V zadnjem času se je pa tudi sevniški samonemški poštni pečat obrabil in dobili so novega — samonemškega. To je sramota za narodni trg, to je madež, katerega morata občinski zastop in okrajni zastop izprati, ker sicer obvisi madež na njih. Sicer pa nam manjka besed, s kojimi bi označili po zasluženju naročitev samonemškega pečata za slovenski trg. Nemci po naših krajih so res skrajno predrzni!

(Nagla smrt.) V Brežicah je nagloma umrl sodni kancelist g. Andrej Divjak. R. i. p.!

(Umrla je) dne 2. t. m. v Pilštanju 70letna gospa Marija Supančič, soproga tamošnjega trgovca in c. kr. poštarja Matevža Supančič.

(Tovarna zgorela.) Iz Poličan nam poročajo, da je na sveti večer deloma pogorela tovarna za stole. Ogenj se je zanetil v onem delu, kjer je stal parni stroj. Zvečer se je naenkrat

razvil velik požar. Pogoreli so tisti deli tovarne, kjer so bile peči za mehčanje in priprave za zvijanje lesa v razne oblike, stružnice in drugi stroji za izdelovanje stolov, slednjič oddelke s parnim strojem. Požarni brambi se je posrečilo po nekaterih urah deloma udušiti ogenj in tako zabraniti veliko nesrečo. Lastnik tovarne, Neuss ne bode imel nobene izgube, ker ima tovarno dobro zavarovano, pač pa delavci, ki bodo zdaj v sredi zime brez zaslužka.

(Veledušen dar.) Velerodni gospod Marij Attems, c. kr. namestniški svetnik v Mariboru blagovolil je poslati podpisaniemu vodstvu po poštni nakaznici 50 K za božičnico ubogim učencem. Za ta blagi dar se najpriprčneje zahvaljuje preblagemu g. dobrotniku šolsku vodstvo pri Sv. Andražu v Leskovcu.

Vinko Stoklas, nadučitelj.

(Umrl je) v Ptuj mornarski nadkomisar g. Anton Dvoršak. R. i. p.!

(Bralno društvo v Jurovcih pri Ptuj) bo imelo v nedeljo, 11. t. m. v gostilni g. Gomilšaka svoj občni zbor. Ob tej priliki se priredi tudi veliki srečolov z mnogimi lepimi dobroti, kakor tudi tamburanje s prosto zabavo. Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi najljubše odbor.

(Zopet otrok zgorel.) V Mariboru sta pustila Ivan in Roza Meglič doma samega otroka, ki se je igral z žveplenkami. Pri tem se je otroku užgala obleka. Dobil je strašne opekline in je valed tega umrl. Toliče nesreče bodo vendar enkrat ljudi izučile, da bodo bolj pazilina otroke.

Druge slovenske novice.

(Mestni občinski svet ljubljanski) je v proračunu za leto 1903 določil sledeče zneske za občeslovenske kulturne namene: „Glasbeni Matiči 3000 K, „Narodni šoli“ 400 K, „Dramatičnemu društvu“ 12000 K, družbi sv. Cirila in Metoda 1000 K, filharmoničnemu društvu 400 K, društvu „Radogoj“ 700 K, „Slov. planinskemu društvu“ 600 K, dijaški mizi na graškem vseučilišču 100 K. Za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani je odločen prispevek 10000 K.

(Poštni uradniki v Ljubljani) so poklonili družbi sv. Cirila in Metoda lepo darilo v znesku 122 K 80 v. Slava njihovi narodni zavednosti in požrtvovalnosti!

(Nadaljevalni tečaji za učitelje.) Na predlog c. kr. dež. šolskega sveta je naučno ministarstvo privolilo, da bodo v letošnjih velikih počitnicah na ljubljanskem učiteljskem nadaljevalni tečaji za ljudskošolsko učiteljstvo. Letos pridejo na vrsto jeziki, matematika, zemljepis in zgodovina.

(Učiteljska vest.) Gdč. Božena Serbec, učiteljica na višji dekliški šoli v Ljubljani, je imenovana za učiteljico francoščine na c. kr. višji dekliški šoli v Pulju.

(Aretiranih) je bilo minolo leto v mestu Ljubljani 2013 oseb. Leta 1901 pa 2580 oseb.

(V Ameriko) se je odpeljalo minulega leta iz južnega kolodvora v Ljubljani 12.648 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretiranih 74 mladencev.

(Železniški voz skočil s tira.) V Sp. Šiški pri Ljubljani skočil je poštni voz s tira. Zgodilo se je med prepeljavanjem in ni bilo nobene nesreče.

(Nov tamburaški zbor na Koroškem) se je ustanovil v Šmihelu nad Pliberkom in nastopi javno tekom tega mesca. Slovenci pozdravljamo z veseljem ta novi zbor, kajti vidi se, da se tudi na Koroškem že svita. Bog daj mnogo uspeha!

(Samomer.) Dne 2. t. m. skočil je v Gorici z železniškega mosta v Sočo 24letni Ant. Sossou in je bil na mestu mrtev. Padel je na suho in ne v vodo.

(Trebuh razparal) si je kmet Pavel Macrador iz Vidma v Furlaniji, ker je bil prepričan, da ima hudiča v trebuhu. Če je hudiča potem iz trebuha spravil, se nam ne poroča.

(Umrl je) v Trstu znani slovenski rodoljub in veleposestnik Franjo Žitko. N. v m. p.!

(Napad na cerkev.) V Dolini pri Trstu so vlomili neznani lopovi v cerkev sv. Jazeza in

razbili ter polomili vse, kar jim je prišlo pod roke. Marijino sliko so nesli iz cerkve in jo raztrgali pri nekem studentu. Ljudstvo je raditega sila ogorčeno.

(§ 19 drž. tem. zakona v istrskem dežel-nem zboru.) Enakopravnost vseh narodov ma-tere Avstrije je jako lepa stvar, toda žal, da je samo na papirju. To žalostno resnico nam je zopet enkrat osvedočila otvoritev istrskega dež. zbora. Zastopnik slavne visoke o. kr. avstrijske vlade je pozabil pozdraviti deželni zbor. In zakaj neki? Po „nesreči“ se je menda vtihotapilo v slavno zbornico tudi nekaj slovenskih in hrvat-skih poslancev, kateri imajo, seveda tudi samo po „nesreči“ pravico, da zahtevajo, da se jih pozdravi v slovenskem oziroma v hrvatskem je-ziku. In ta nesreča je tako poparila zastopnika slavne vlade, da mu je jezik popolnoma onemel. Živila taka vlada in njeni zastopniki!

(V istrskem deželnem zboru) je bil z gla-sovi italijanske večine sprejet predlog, da se Istra združi s Trstom. Slovenci in Hrvati so glasovali proti predlogu, ker se je odklonil predlog poslanca Laginje, da se naj dela na to, da se obenem z Istro tudi Goriška združi s Trstom. Italijani so s svojim sklepom očitno priznali, da jim ni za zboljšanje razmer istrskih siromakov, pač pa le za to, da bi se pod okriljem tržaške fakinaže tem lepše in bujnejše razvil irredenti-zem v skupnem dež. zboru. Upamo, da bo vlada primerno odgovorila zgoraj omenjenemu sklepu italijanskih neodrešencev.

Dopisi.

Iz Velikova. Velikanska trobojnica, pla-polajoča z drugega nadstropja „Narodne šole“ v Velikovu je dne 17. p. m. naznanjala, da se bo de tu notri godilo nekaj izvanrednega. Prišlo je torej ljudi, da jih velika soba IV. razreda ni moglo obseči.

Druga ura popoldne je odbila, dvorana se je odprla. Postavljen stoji v ospredju krasen oder, — na desni strani veliko in jako okusno okrašeno božično drevo. Nakrat se napolni oder z otroci IV. razreda, ki zapoje „Slava Bogu“. Mnóžica, ki je stokala od gneče, je strme poslušala ubrano petje. Presenečeni so bili navzoči tudi ob prihodnjih tačkah. Deklamacije posameznih raz-redov, petje in končno igra „sv. Elizabeta“ — vse to je bilo tako uprizorjeno od šolskih otrok, da bi niti od odraslih človek ne mogel kaj boljšega zahtevati. Posebno so se v igri odlikovale učenke „Elizabeta“ in „Zofija“ ter „mali valpet“, kateri se je sukal na odru, kakor kak dovršen diletant. Uloge so znali vsi tako izvrstno na pamet, da ni bilo treba niti šepetavca, ter tako razločno izgovarjali, da se je res čuditi.

Marsikateremu navzočemu očetu ali ma-teri, pa tudi drugim se je vtila po licu solza radosti, ko je videl svojega sinčka ali hčerko se tako vrlo kretati.

Drugi govor, govorjen od učenke Micike Volavčnik v nemškem jeziku v zahvalo za mnoga darila — bi privoščili kakemu naših nemčurjev, ki vedo vedno kaj zabavljati čez ta vzoren zavod — gotovo bi bil moral tam pri-znati, da se v tej slovenski šoli nauče otroci na podlagi slovenščine več nemškega, kakor pa po naših ponemčevalnih ljudskih šolah, kjer hočejo nevednemu otroku vbiti siloma blaženo nemščino v glavo.

Vam, slovenski kmetje in stariši, pa sve-tujemo, da se potegujete, da bomo dobili po deželi več tako urejenih šol, da se bodo vaši otroci na slovenski podlagi učili nemščine. Za-gotovljeni bodite, da bodete z uspehi drugače zadovoljni, kakor sedaj in ne bo vam treba go-drnjati: „Kaj bom pošiljal otroka v šolo, saj se itak nič ne nauči!“ Od vas je odvisno, da si uredite šole, da bodo dosegle svoj namen, kate-rega po sedanjem sistemu ne bodo nikdar.

Končno bodi posebna zahvala izrečena tudi oč. šolskim sestram, ki so s svojim neumornim delovanjem dosegle takšen uspeh; ta dan bode vsakemu navzočemu ostal v lepem spominu.

Omenim še, da je bilo za božično drevo darovanih 914 K — kakor je v svojem pozdrav-nem govoru naznanil čg. Treiber — od katerega

zneska se je kupilo za 600 K obleke in 24 parov obuval za revno deco. Izprevideti mora torej vsak, kolike važnosti je za nas koroške Slo-vence ta zavod, zato je pa tudi Nemcem trn v peti.

Politični pregled.

(Sklenjena nagodba.) Malone šest let je nagodba med Avstrijo in Ogrsko visela v zraku. O carinskih tarifah ste se že vladi pred par meseci zjediniili, nerešena pa so ostala še razna načelna vprašanja, ki se tičejo vinske klavzule, priklade na žito za Tirolsko, avstro-ograke banke, konverzije, skupne rente itd. V čem so bila nasprotja, to nam ni znano. A ta nasprotja so bila poravnana na silvestrov večer, torej ob zadnji uri. V torek in sredo bila sta oba mini-strska predsednika poklicana k vladarju, ki je neprenehoma izražal odločno voljo, da se naj zjedinita. V sredo popoldan hotel se je pl. Szell odpeljati, a bil je zopet poklican z pl. Körberjem k cesarju ob 6. uri zvečer. Avdijenca je trajala tri četrt ure, pa brez vsepaha. Po avdijenca se je vrnil pl. Szell z namenom, da se ob desetih odpelje v Pešto. Kmalu si premisli in povabi v hotel pl. Körberja in finančnega ministra. Ta zadnja konferenca je trajala do 10. ure in bila je uspešna, nagodba je bila gotova. O rezultatu pogodbe, ali je ista bolj v interesu Ogrske ko Avstrije ali pa je ednako pravična za obe polo-vici države, še javnosti ni znano. Razglašena še le bo sredi tega meseca.

(Cesar odstopi.) Listi poročajo, da name-rava naš cesar v teku tega leta odstopiti. To sklepa iz tega, da se je prestolonaslednik nad-vojvoda Fran Ferdinand udeležil nagodbene kon-ference, bil poprej pri Körberju ter tudi sprejel ruskega ministra Lambdorffa. Cesarja so baje politične in rodbinske razmere popol-noma utrudile, največ pa sfera Leopolda in princezinje Lujize.

(Naš cesar) odpotuje na 4. ali 5. februarja t. l. za dalje časa v Budimpešto.

(Regulacija učiteljskih plač na Ogrskem.) Z novim letom se učiteljske plače urede na Ogrskem tako le: Temeljna plača učiteljev in učiteljic poviša se na 1000 kron; stanarina se odmeri s 600, 420, 360, 300 in 200 kronami. Učitelji, ki služijo v Budimpešti in na Reki imajo poleg tega še mestno učno nagrado. V ta namen se je proračunska postavka za učitelje na Ogrskem zvišala na 1.000.000 kron. Učiteljice v državnih otročjih vrtcih dobe plačo 800 kron, ki se zviša vsakih pet let za 100 kron, dokler ne preseže vsote 1300 kron. Stanarina je ona, kakor pri učiteljih ljudskih šol.

(Črnagora.) Črnogorski knez Nikola izdal je ob priliki svojega godu nove reforme za Črno-goro. Najvažnejši del novih zakonov je reorgani-zacija pravosodstva. Dosedaj so sodili razun kneza prvi junaki v deželi. Odslej naprej pa se nasti-vijo stalni sodniki, ki bodo popolnoma neodvisni od kneza. Državna preosnova obsega sledeče zakone: 1. o knežji vladi in civilnem svetu; 2. o civilnih uradnikih; 3. o sodnikovi oblasti; 4. o organizaciji sodišč; 5. o kompetenci sodišč v ci-vilnih zadevah in 6. o kompetenci sodišč v ka-zenskih zadevah. Zakon o organizaciji vlade do-loča, da je na krmilu šest ministrov popolnoma po avstrijskem vzoru. Državni svet sestoji iz kneza prestolonaslednika, metropolita, vseh mi-nistrov, predsednika državne kontrole in članov, katere imenuje knez. Te nove reforme stopijo v veljavo 1. februarja t. l.

(Bolgarija) je odpovedala Avstriji trgo-vinsko pogodbo.

(Grško.) Otvoritvena seja grške poslanske zbornice vršila se je prav škandalozno. Pretepali so se pristaši najmočnejših dveh strank, namreč pristaši Deljanisa in Teotokisa. Razpor je nastal radi osebe starostnega predsednika. Črnilniki so frčali po zbornici in poslanci so se prav poba-linsko klofotali in pulili lasje in brade. Torej so še vendar tekmovalci z avstrijskim parlamentom.

(Vstaja v Maroko.) Divizija francoskega brodogoja je že popolnoma pripravljena, da od-pluje na prvo znamenje v Maroko. Sestavljena je iz oklopnice „Saint Louis“, „Charles Magnes“

in „Gaulois“ in iz križarjev „Chanay“ in „Linole“. Te ladije spopolnjujejo svoje zaloge na živilih, oglju in streljivu.

(Vstaja na Kitajskem.) V zadnjem času prihajajo zopet vesti iz Kitajke, da se zopet oborožuje in pripravlja na vataje. Zadnja poročila o zopetnih pripravah vataškega vodje Tung-Fuhsinga so tako vznemirljiva, da nase pripravila zunanja zastopstva v Pekinu, da so začela na-tanko proizvedovati pri kitajskem notranjem uradu o resničnostih teh vesti. Seveda iz od-govora, ki so ga dobili poslanci od kitajske vlade se vidi, da bi kitajska oblastva rada za-molčala in prikrila najnovejše dogodke ter se izognila zopetni intervenciji zunanjih velesil. Poročila so sicer utemeljena, a znatno pretirana. Pričakuje se, da se bodo zdaj vladine čete eno-stavno pridružile upornikom, če prično vstajo, tembolj, ker je javno mnenje sploh na njih strani. Tung-Fuhsiang si je pridobil obče sim-patije s tem, ker je bil pregan raditega, ker je pri napadu na poslaništva izvrševal le povelja višjih.

Književnost.

(„Slovan“) II. zvezek presega še prvega. Barvotiski so v vsakem oziru dovršeni in umet-niški, vsebina izborna. Jugoslovani pač niso pričakovali, da presežejo avstrijske Nemce na tem polju. Vsaka bolja in zavedna slovenska družina morala bi imeti ta prekrasni list, ki podaja poleg zabave in pouka, tudi krasno sa-lonsko knjigo, ki bode pravi kinč knjižnice. Cena listu je 12 kron celoletno in 6 kron polletno, 3 krone pa četrtletno.

(„Jež“), tretja številka zadovoljila nas je v vsakem oziru. Če smo pohvalili prvi dve šte-vilki, dati moramo tretji odliko. Nabrano je v tej številki toliko humorja, bodisi v čitvu, bodi v slikah, da človek ne pride iz smeha. Ta krasni in najcenejši list naj bi ne manjkal v nobeni čitalnici in nobenem bralnem društvu. Cena mu je 6 kron celoletno in 3 krone polletno.

Razne stvari.

(Umrl je) eden izmed onih mož, ki so v času hrvatskega preporoda, v dobi Ilirizma, skušali spopiti vse Jugoslovane v eno celoto. Stjepan Iljašević menda razun jvanja viteza Trnskega edini Ilirec, je 89 let star zatisnil svoje oči za vedno. Naši bratje Hrvatje so izgubili 2 njim moža, katerega značaj je bil čist kot zlato, moža poštenjaka, kakor jih je sedaj treba iskati z lučjo ob belem dnevu. Slava mu!

(Samomori med vojaštvom.) Vojaška po-sadka v Przemislu na Češkem šteje 65 samo-morov. To je pa samo v Przemislu. Iz tega se lahko razvidi nečloveško trpinčenje vojaštva v Avstriji.

(Grozna lakota) vlada na novi Gvineji. Domačini moré tujce in jedo njihovo meso ali pa se žive od različnih korenin.

(Izseljevanje v Ameriko.) Iz New-Yorka se poroča, da je do 29. decembra pret. leta došlo tja 545.750 izseljencev. Leta 1901 jih je bilo 407.703. Največ izseljencev je Italijanov in Av-strijcev.

Loterijske številke.

Gradec, dne 3. januarja 1903: 30, 12, 20, 14, 21.
Dunaj, „ „ „ 16, 53, 30, 35, 6.

Vožne karte in tovarni listi v

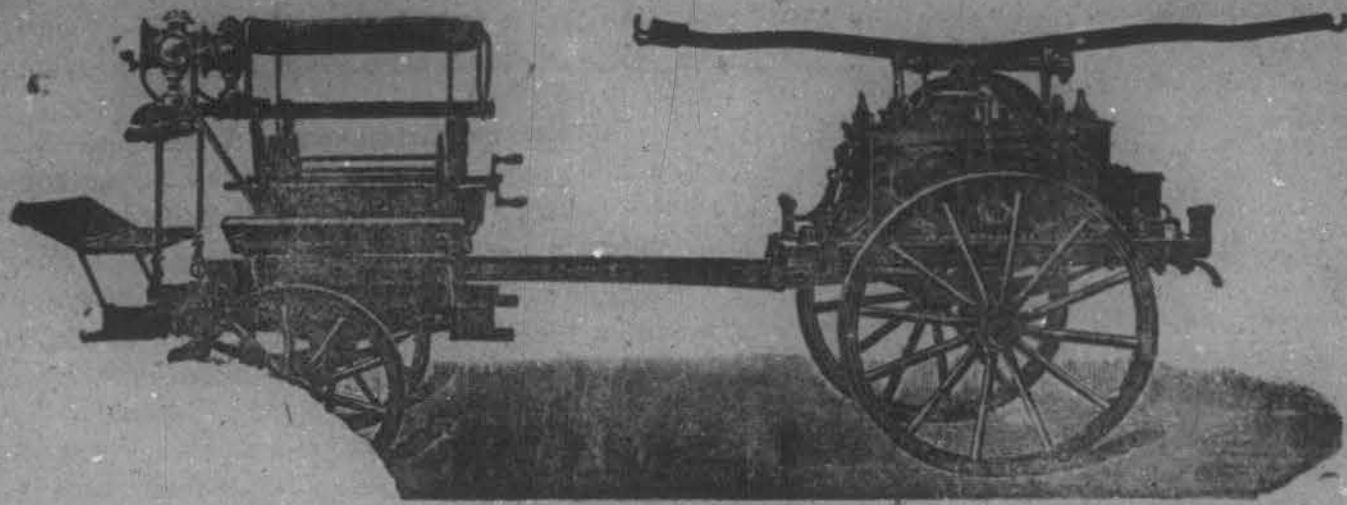
AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od via c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV.
Wienergürtel 20 ali pa
Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

(645) 50-18

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smihov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izpraznjenega strojevodje; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, paze, sekirice itd., kmetijske orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna, elegantna in cena. Plačila po dogovoru.

Trgovina z mešanim blagom

v trgu brez konkurence, priljubljena božja pot na Štajarskem, se radi bolehavosti s posestvom ali brez posestva takoj proda.

Pojasnila daje IVAN KOLETNIK-ova naslednica na Črni gori pri Ptuj. (1) 3-2

NAZNANILO!

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu vladno naznaniti, da sem otvoril

v Šoštanju v hiši g. Šribarja okusno urejeno (512) 5-5

klobasičarno

in trgovino s suhim mesom.

Večletna praksa v tej stroki me usposablja, da bodem mogel spoštovane svoje odjemalce popolnoma zadovoljiti.

Priporočujoč se blagohotnej naklonjenosti, znamenujem z odličnim spoštovanjem

Josip Soukup

lastnik klobasičarne in trgovine s suhim mesom v Šoštanju v hiši g. Šribarja.

Skladni koledar

v najfinejši izpeljavi

dobiti je pri Dragotin Hribarju v Celju. Cena 1 do 2 K. Tudi oddajem bloke brez hrbišča, da se lahko porabijo za vsak drug koledar. Cena za 100 komadov 50 kron. Naročila na bloke prosim v najkrajšem času, da jih ne porabim drugam.

Postranski zaslužek

trajan in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

V najem se daje s 1. aprilom t. l.

restavracija in kavarna

v 'Narodnem domu' v Ljubljani.

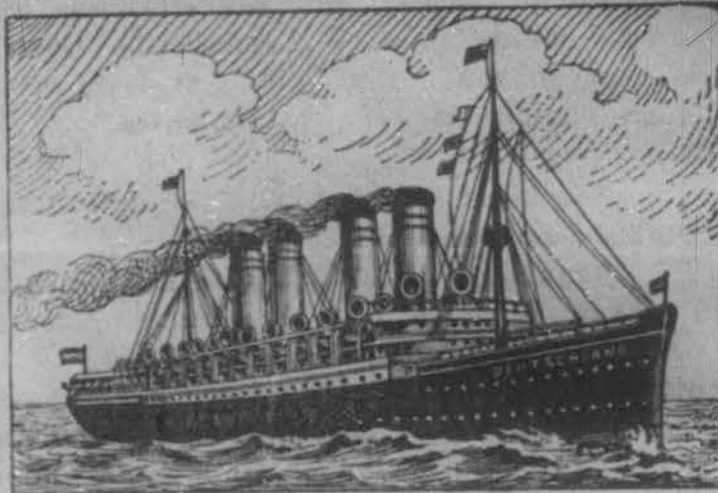
Pismene ponudbe sprejema odbor 'Narodnega doma' do dne 15. januarja l. 1903.

Natančneje pogoje je izvedeti pri upravnistvu 'Narodnega doma'.

V LJUBLJANI dne 29. decembra 1902.

(537) 3-2

Odbor 'Narodnega doma'

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 53

le 6 dni.

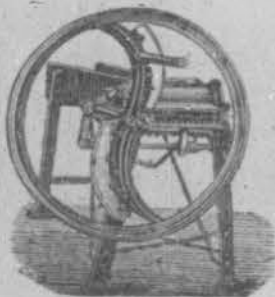
Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Stroji za prirejanje živinske krme

Stroji za rezanje piče s patentnim kolobarjem, ki se jako lahko goni ter prihrani 40% moči, reznice za repo in krompir, mlinci za drobljenje, stroji za parjenje živinske piče, prenosljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali z neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske krme, krompirja, za mnogovrstne, kmetijske in gospodarske potrebe itd., nadalje robkalnice za turšico, čistilne mlince za žito, trijere-stroje za izbiranje, stiskalnice za seno in slamo, z ročno gonjo stoječe in vozeče.

Mlatilnice, geplje, jeklene pluge, valjarje, brane

Najboljše sejalne stroje „AGRIKOLA“ (sistem s potiskanjem kolesa) brez zmenjevalnih koles za vsako seme, za gorate in dolinske kraje.

Samotvorne patentirane brizgalnice za uničevanje sadnih škodljivcev in peronospora, izdelane in razpošiljajo pod jamstvom v najnovejši, priznani najboljstri konstrukciji.

Th. Mayfarth & Co.

c. kr. izključno priv. tovarne kmetijskih strojev, li-varen in parnih fužin.

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovane z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinjami.

Ilustrovani katalogi zastoj. — Iščejo se zastopniki in prekupei. (424) 10-9

Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žilindra, najboljše umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.